

Vlaams
Parlement

ingediend op **53-A** (2019-2020) – Nr. 4
18 december 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Joris Nachtergaele

over het verslag

van de Vlaamse Regering

Jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen
voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie

2019

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneekhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 53-A** (2019-2020) – Nr. 1: Verslag Wapenhandel
- Nr. 2: Advies van het Vlaams Vredesinstituut
- Nr. 3: Verslag

INHOUD

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon	4
1.1. Daling van de doorvoer en extra maatregelen?	5
1.2. Samenwerking en sensibilisering.....	6
1.3. Aankaarten van de doorvoerproblematiek op internationaal niveau	7
1.4. Rapportering over de feitelijke invoer van vuurwapens en munitie	8
2. Vragen van de leden.....	8
2.1. Interventie van Emmily Talpe	8
2.2. Interventie van Annick Lambrecht	9
2.3. Interventie van Joris Nachtergaele	9
2.4. Interventie van Stijn Bex	10
2.5. Interventie van Vera Jans	10
3. Antwoord van minister-president Jan Jambon	10

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme besprak op 24 november 2020 het jaarlijkse verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, met betrekking tot de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon

De *minister-president* geeft aan dat het jaarverslag Wapenhandel 2019 een overzicht geeft van de toegekende vrijstellingen en de toegekende en geweigerde vergunningen voor de internationale handel in onder andere defensiegerelateerde producten en civiele vuurwapens.

In het juridische en administratieve kader zijn er weinig tot geen wijzigingen ten opzichte van de voorgaande jaren.

Op vlak van de cijfers zijn er enkele algemene tendensen. Er is een verdere daling van het aantal afgeleverde doorvoervergunningen. Dat is een gevolg van de herwerking van de regelgeving de afgelopen jaren. Ook het aantal uitvoervergunningen is verder gedaald naar het laagste aantal sinds 2014. Tegelijkertijd neemt de gemiddelde waarde van die vergunningen wel toe. Ook zet de stijging van de waarde van de vergunningen voor overbrenging naar het Vlaams Gewest zich door.

Eigen aan deze sector in Vlaanderen is dat hij relatief beperkt is in omvang. Daardoor hebben individuele transacties een grote impact op de totale cijfers en bijgevolg dus ook op de gemiddelden. Dat zorgt voor aanzienlijke jaarlijkse schommelingen. Elke analyse van de cijfers dient dat dan ook in rekening te brengen.

De focus van het thematische hoofdstuk ligt in 2019 op de richtlijnen voor de bedrijfsinterne controlemaatregelen. Die zijn erop gericht de controleprocedures voor de uitvoer en overbrenging, zoals die bepaald zijn in het Wapenhandeldecreet, zo goed mogelijk te doen naleven. De diensten van de minister-president hebben de laatste jaren ingezet op een herziening van de beoordelingsprocedures van die bedrijfsinterne nalevingsprogramma's. De aanwezigheid van een performant intern nalevingsprogramma is onder meer een voorwaarde om definitieve overbrengings- en uitvoervergunningen te kunnen aanvragen. Zo wil men een betere naleving van het Wapenhandeldecreet realiseren.

Het jaarverslag gaat ten slotte dieper in op de outreachactiviteiten die de Dienst Controle Strategische Goederen organiseert. Die dienst zet actief in op het informeren en responsabiliseren van potentiële vergunningsaanvragers en sectororganisaties. Daarnaast werkt de DCSG actief samen met andere overheidsdiensten om bestaande procedures te stroomlijnen. Ten slotte assisteert die dienst landen van buiten de EU bij hun implementatie van een efficiënt wapenhandelcontrolesysteem. Meer details over deze outreachactiviteiten staan in het verslag.

In de loop van het afgelopen kalenderjaar werden verschillende parlementaire vragen gesteld over concrete dossiers en over het gevoerde beleid. Er staat een samenvatting in het jaarverslag.

1.1. Daling van de doorvoer en extra maatregelen?

1.1.1. *Daling van het aantal doorvoervergunningen*

De daling van het aantal doorvoervergunningen kwam ook al aan bod tijdens de bespreking van het jaarverslag 2018 in mei 2020. Toen werd verwezen naar de oorzaken in het VVI-rapport van 2013, die worden nu herhaald.

De minister-president heeft toen bij de bespreking van het jaarverslag 2018 in deze commissie geantwoord dat er door de jaren heen aan een aantal aangehaalde problemen gewerkt is, zoals aan de doorlooptijden en de logge aanvraagprocedure.

Ook de regelgeving hierover werd al aangehaald, het VVI verwijst er ook zelf naar. De betrokkenen vonden de regels in 2013 te streng voor ongevoelige transacties, waardoor Vlaanderen wellicht gemeden werd. In 2017 zijn dan de vergunningsvrijstellingen ingevoerd. De minister-president gaat ervan uit dat die een effect op de cijfers hebben gehad.

Uit de recente gesprekken van zijn diensten met de vertegenwoordigers van logistieke dienstverleners bleek wel dat de vergunningsvrijstellingen nog niet algemeen bekend zijn. Daarom komt er bewustmaking, net als over de doorlooptijden en de digitalisering. De vergunningsvrijstellingen kunnen niet alleen meer vergunningsvrije doorvoer aantrekken, maar daaraan verbonden ook meer vergunningsplichtige doorvoer.

De diensten van de minister-president zullen bij de verdere bewustmaking en responsabilisering van de betrokken partijen en andere belanghebbenden, via FORWARD Belgium en ASV, ook informeren naar mogelijke redenen voor de daling van de doorvoervergunningen.

1.1.2. *Algemene meldingsplicht voor doorvoer zonder overlading*

Het VVI vraagt in zijn advies naar een evaluatie. In 2017, bij de optimalisatie van het decreet, is er een evaluatie uitgevoerd. Toen is besloten dat zo'n algemene meldingsplicht disproportioneel zou zijn.

Dat besluit moet worden gezien in het licht van de duidelijke keuze om transit enkel gericht te controleren: dat wil zeggen enkel in de gevallen waarin het VN-Wapenhandelsverdrag doorvoer verbiedt, samen met een aantal Vlaamse aanvullingen. Er is dus een vergunningsplicht voor een aantal geviseerde gevallen, er is een meldingsplicht voor de betrokken partijen bij een redelijk vermoeden, en de diensten van de minister-president hebben de mogelijkheid om zelf een vergunningsplicht op te leggen als de dienst zelf over informatie daartoe beschikt. Dat was toen ook de regeling die het VVI voorstelde.

Het was in 2017 al duidelijk dat een algemene meldingsplicht de 'compliance burden' van de betrokkenen zou verhogen, terwijl men die net wilde verminderen. De minister-president vindt daarbij ook dat de ruimere impact van een algemene meldingsplicht ongepast is. Want om uitzonderlijke gevallen te detecteren, zou er immers een systematische verplichting worden opgelegd die aan de betrokkenen veel meer reden geeft om Vlaanderen te vermijden dan een vergunningsplicht ad hoc en een gerichte meldingsplicht.

De minister-president wijst er nogmaals op dat een algemene meldingsplicht bij transit sowieso even moeilijk af te dwingen is als een vergunningsplicht, omdat de betrokken partijen die enige kennis en verantwoordelijkheid hebben over de geviseerde goederen, vaak buiten België gevestigd zijn. Maar bovendien is ook helemaal niet zeker dat een algemene meldingsplicht de handhaving van de

vergunningsverplichtingen ad hoc verbetert. Hij verwijst daarbij naar Nederland, dat volgens het VVI-rapport uit 2013 het enige van de onderzochte landen was dat een algemene meldingsplicht heeft, wat op basis van informele contacten van de DCSG ook nu nog blijkt te kloppen.

De Nederlandse algemene meldingsplicht sinds 2008 heeft in geen enkel geval geleid tot het opleggen van een vergunningsplicht ad hoc. Informeel wordt daarbij trouwens gewezen op de juridische moeilijkheid daarvan.

Bij zo'n meldingsplicht moet men ook de administratieve last voor de eigen administratie in rekening nemen. Die zou alle meldingen moeten verwerken en telkens bliksemsnel een uitspraak moeten doen over een eventuele vergunningsplicht. In het geval van 1300 meldingen zoals in Nederland, gaat dit over een enorme impact op de capaciteit van de diensten. Ook die impact noemde hij in 2017 al disproportioneel.

Dat alles sterkt de minister-president in zijn overtuiging dat de gekozen methode in het Wapenhandeldecreet de juiste is: een brede rechtsbasis die het mogelijk maakt op te treden als er informatie is. Daarbij streeft hij er absoluut naar om op alle niveaus de basis van informatiedoorstroming te vergroten. Dat is niet evident, maar men werkt eraan, weliswaar zonder buitensporige verplichtingen op te leggen.

1.2. Samenwerking en sensibilisering

1.2.1. *Samenwerking met de douane en informatie-uitwisseling om de controle op doorvoer te verbeteren*

De DCSG zet zich in de eerste plaats in op de bewustmaking van de douane over de specifieke gevallen waarin doorvoer zonder overlading vergunningsplichtig kan zijn. Hij verwijst ook naar de aandacht voor het onderwerp in het systematische overleg van de DCSG met de douane, en met de regionale douanediensten in het bijzonder.

De bedoeling is om met de douane een draaiboek te ontwikkelen om transittransacties zoals in de 'Bahri Yanbu'-zaak gezamenlijk aan te pakken. Zo'n draaiboek is dan gericht op praktische samenwerking en informatie-uitwisseling.

De minister-president gaf daarbij wel een duidelijke boodschap: de douanediensten kunnen in hun risicobeheer enkel werken met de informatie waarover ze beschikken en die is bij doorvoer zonder overlading summier.

Die specifieke acties inzake transit staan naast een eventueel formeel samenwerkingsinstrument. Een samenwerkingsprotocol staat al sinds 2016 op de radar, maar er is een bevoegdheidsprobleem dat binnenkort opnieuw aangepakt wordt, nu het federale politieke niveau opnieuw ingesteld is.

Momenteel focust men op het operationele. Naast een structureel overleg met de operationele handhavingdiensten van de douane kijkt de DCSG bijvoorbeeld ook naar de bijwerking van de zogenaamde 'instructievergunningen' van de douane. Die instructie gaat vooral over toezicht.

Als het gaat over verdere stappen in de ontwikkeling van het digitale loket van zijn diensten, specifiek van de DCSG, dan gaat dat onder meer over een efficiëntere en effectievere communicatie en samenwerking met de douane. Recent werd op Europees niveau aangekondigd dat men een Europese douane met Single Window zou gaan ontwikkelen. De minister-president gaat zeker bekijken op welke manier de DCSG hiermee kan koppelen.

1.2.2. *Samenwerking met andere diensten*

De samenwerking met federale diensten moet volgens de minister-president eerst en vooral inhoudelijk zijn. Formalisering mag geen doel op zich zijn. Het moet een meerwaarde hebben; informele samenwerking betekent vaak ook gewoon meer flexibiliteit.

Als het gaat over de federale diensten die het VVI in zijn advies noemt, is er eigenlijk al een formeel kader om informatie uit te wisselen en onderlinge bijstand te geven. Dat is het Interfederaal Overlegcomité ter Bestrijding van de Illegale Wapenproductie en -Handel (IOBIW), opgericht bij KB in 2015. De DCSG is daar lid van, net als de vergunningsdiensten van de andere gewesten en alle andere relevante Belgische instanties. Dat comité mist onder het voorzitterschap van de federale wapendienst van de FOD Justitie wat dynamiek, maar dat toont ook aan dat formalisering van samenwerking niet noodzakelijk tot betere resultaten leidt.

Daarnaast werkt de DCSG ook informeel goed samen met andere instanties, zeker met het oog op informatie-uitwisseling. Zo heeft de DCSG een eigen periodiek overleg met verschillende van de genoemde entiteiten, waarin de focus kan liggen op Vlaanderen en op snelle, concrete afspraken.

Met onder meer de politie en de Staatsveiligheid is er ook al lang sprake van systematische uitwisseling van informatie en/of operationele samenwerking, het is de bedoeling om dat ook met het Openbaar Ministerie te doen.

Specifiek inzake de transitproblematiek probeert de DCSG ook tot een samenwerking te komen met de vergunningsdiensten van andere EU-lidstaten. Na de Bahri Yanbuzaak polste de DCSG al naar de bereidheid van andere lidstaten om onderling in real time informatie over doorvoer te delen via het zogenaamde Europese COARM online system, zoals over vergunningsweigeringen en beslissingen van de betrokken partijen om transporten om te leiden, bijvoorbeeld om vergunnings- of meldingsverplichtingen te omzeilen.

Meer algemeen wordt, mee op aandringen van Vlaanderen, binnen de COARM-werkgroep werk gemaakt van een zogenaamde LEOM, een Licensing and Enforcement Officers Meeting, met de nadruk op 'Enforcement'. De bedoeling daarvan is om relevante handhavers uit de verschillende lidstaten samen te brengen om over specifieke handhavingsvraagstukken over wapenexportcontrole te overleggen.

1.2.3. *Bewustmaking en responsabilisering van de betrokken partijen*

De minister-president herhaalt dat men van zulke actoren enkel verwachtingen kan hebben in de mate dat ze over informatie beschikken en redelijkerwijs kunnen beschikken. Ze hebben immers zelden of nooit een rol bij goederen die bij de binnenkomst van een schip of de aankomst van een vliegtuig in Vlaanderen al aan boord zijn en aan boord blijven. Dat heeft uiteraard een impact op hun toegang tot informatie en hun verantwoordelijkheden onder het Wapenhandeldecreet. Daarom zal men zich ook focussen op vervoerders, zoals rederijen. Dat is natuurlijk ook niet altijd evident omdat die vaak niet hier gevestigd zijn.

1.3. Aankaarten van de doorvoerproblematiek op internationaal niveau

Doorvoercontrole is al langer een van onze prioritaire thema's in multilaterale organen. Dat is niet alleen omdat Vlaanderen een transitregio is, maar ook omdat het besef bestaat dat er veel divergentie is en men weet dat veel andere landen problemen hebben op het vlak van doorvoercontrole.

Al van bij de eerste partijstatenconferentie van het Arms Trade Treaty, het ATT, heeft Vlaanderen ervoor gepleit om een specifieke werkgroep over doorvoercontrole op te richten. Dat is tijdens de vijfde partijstatenconferentie effectief gebeurd en Vlaanderen is actief lid.

Recenter heeft Vlaanderen ook op EU-niveau de problematiek van transit via de zee- en luchthavens op de agenda van de COARM-werkgroep geplaatst, met vragen over de concrete aanpak en vooral een voorstel voor realtime-informatiedeling in concrete gevallen. De discussie daarover kon door de coronacrisis nog niet voortgezet worden.

1.4. Rapportering over de feitelijke invoer van vuurwapens en munitie

De minister-president vindt dat Vlaanderen op een efficiënte en effectieve manier aan het Vlaams Parlement en het publiek moet kunnen rapporteren over het gebruik van alle types van vergunningen. Maar daarvoor moet eerst het digitale loket van de DCSG helemaal klaar zijn, in het bijzonder de rapporteringsfunctie. Dat werd bij de optimalisatie van het Wapenhandeldecreet ook al aangegeven.

De rapportering over het effectieve gebruik van vergunningen is gebaseerd op de gegevens die vergunningsgebruikers zelf aan de dienst rapporteren. Die rapportering moet dan ook correct en vlot ingegeven, gecontroleerd en verwerkt kunnen worden. Dat moet op een manier die transparante rapportering aan het parlement en het publiek mogelijk maakt. Op dat vlak moeten er nog enkele stappen gezet worden. De diensten van de minister-president werken daar momenteel aan met de ontwikkelaar van het digitale loket.

Op juridisch vlak moeten daarvoor trouwens ook het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit aangepast worden. Momenteel bepaalt de regelgeving dat er enkel over sommige types van vergunningen wordt gerapporteerd. Ook de modaliteiten van de rapportering door vergunningsgebruikers moeten gewijzigd worden.

Als deze regelgeving gewijzigd wordt, is het nodig om de aanpak daarvan te overdenken. Nog maar twee jaar geleden is een optimalisatieoefening afgerond, met een aanpassing van zowel het Wapenhandeldecreet als het Wapenhandelbesluit.

2. Vragen van de leden

2.1. Interventie van Emmily Talpe

Emmily Talpe dankt de minister-president voor de gedetailleerde toelichting. Een grote bekommernis die haar fractie eerder al heeft geuit, is de verkokering en de versnippering van bevoegdheden, niet alleen tussen het Vlaamse en het federale niveau, maar ook ten aanzien van Nederland en Luxemburg. Uit het rapport blijkt dat dat werkpunt nog altijd niet is aangepakt. Ook goede informatiedoorstroming is een heel belangrijk punt, om de rol als controlemechanisme goed te kunnen uitvoeren. Inzake digitalisering wordt er enkel verwezen naar het samenwerkingsakkoord, maar het is niet duidelijk hoe zich dat in de praktijk zou moeten vertalen.

Het is de spreker evenmin duidelijk wie toegang zal hebben tot de Europese databank. Is dat de Dienst Controle Strategische Goederen van het Vlaamse Gewest? Of wordt het enkel federaal toegankelijk? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de vorm van die databank? Er is ook sprake van een dynamische lijst van bedrijven waarvan de Dienst Controle Strategische Goederen de ICT prioritair wil onderzoeken. Hoe werden die geselecteerd? Op basis van welke criteria? Hoe vaak wordt die lijst geactualiseerd? Wat wordt bedoeld met 'dynamisch'?

Op pagina 45 van het jaarverslag Wapenhandel luidt het dat de waarde van de transacties van invoer en overbrenging gestegen is, maar dat dat niet leidt tot een stijging van het aantal vergunningen. Emmily Talpe wijst er echter op dat er volgens het VVI jaarlijks vijf- tot zesduizend actieve vuurwapenbezitters bij komen. Hoe ziet de minister-president die discrepantie?

2.2. Interventie van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht dankt de minister-president voor de uiteenzetting en drukt haar appreciatie uit voor het geleverde werk, zowel van de administratie als van het VVI. Het is immers enkel door een heldere en transparante rapportering over de wapenhandel dat het debat op een eerlijke, serene en open wijze kan worden gevoerd. De cijfers tonen dat het aantal vergunningen blijft dalen sinds de overheveling van de bevoegdheden. De waarde van de vergunningen fluctueert, maar dat is vaak te wijten aan specifieke dossiers. Waakzaamheid blijft hoe dan ook geboden. De spreker verwijst naar het dossier van de geweigerde uitvoer naar Thailand. Het systeem heeft daar gewerkt.

Wat de doorvoer betreft, moet men blijven zoeken naar een systeem dat iets meer sluitend is. Het lage aantal meldingen in vergelijking met de ons omringende landen en regio's doet Annick Lambrecht vermoeden dat veel doorvoer onder de radar blijft. Ze pleit, net als het VVI, voor een algemene meldingsplicht, maar meent te begrijpen dat de minister-president daar geen voorstander van is.

Verder ondersteunt het lid het voorstel van Joris Nachtergaele om een vergelijkende studie uit te voeren inzake doorstroom met andere landen en regio's, om zo best practices te identificeren en het Vlaamse beleid te verbeteren. Hoe staat de minister-president tegenover zo'n vergelijkende studie?

Tot slot heeft de minister-president aangegeven veel te willen inzetten op digitalisering, met onder andere een digitaal loket. Binnen welke termijn denkt hij dat digitale loket klaar en werkbaar te hebben?

2.3. Interventie van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele dankt de minister-president voor de uitvoerige toelichting. Met betrekking tot het dalende aantal doorvoervergunningen wijst hij op het mogelijke dark number in dat verband. De minister-president heeft gesproken over een outreach naar de logistieke sector. Dat lijkt de spreker ook cruciaal, om bedrijven meer te sensibiliseren over wat er op administratief vlak verwacht wordt. Kan de minister-president wat meer inzicht geven in de concrete noden en verwachtingen van die sector rond sensibilisering?

Ook het samenwerkingsakkoord met de douane is cruciaal. De spreker hoopt op de goodwill van de nieuwe Federale Regering om dat snel tot een goed einde te brengen.

Joris Nachtergaele begrijpt dat de minister-president geen voorstander is van een algemene meldingsplicht. De administratieve last die dat met zich meebrengt, weegt immers niet op tegen de voordelen. Bovendien zou dat het probleem alleen maar verplaatsen naar andere landen, bijvoorbeeld Frankrijk, waar men het niet zo nauw neemt met die ethische regels. Het is ook positief dat de minister-president wil inzetten op Europese unificatie om de strenge toepassing van de regels die hier gehanteerd wordt overal te laten gelden en zo een level playing field te creëren voor de bedrijven.

Ten slotte verwijst Joris Nachtergaele ook nog naar het digitale loket. Hoe loopt dat? Wat is het tijdspad in dat verband?

2.4. Interventie van Stijn Bex

Stijn Bex dankt de minister-president en onderstreept het belang van het rapport. Hij wenst te vernemen hoe de Dienst Controle Strategische Goederen zorgt voor bewustwording bij de logistieke sector over de mogelijke gevaren en risico's die verbonden zijn aan de export van militaire goederen of civiele wapens naar bepaalde landen of handelaars. Wat doet de minister-president om dat werk te versterken?

2.5. Interventie van Vera Jans

Vera Jans spreekt haar dank uit voor de toelichting en voor het geleverde werk voor dit waardevolle rapport. Dit jaar werd ook al het verslag van 2018 uitvoerig besproken. Het is van belang dat dat nu herhaald wordt. Zo krijgt men immers een consequente lijn in de cijfers.

3. Antwoord van minister-president Jan Jambon

Voor de vraag over de samenwerking met de douane en de informatie-uitwisseling verwijst minister-president *Jan Jambon* naar de schriftelijke vraag van Joris Nachtergaele van 1 juli 2020 (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2019-20, nr. 363, aan minister-president Jan Jambon). Er moet een bewustmaking zijn bij de douane voor vergunningsplichtige gevallen van doorvoer zonder overlading. Er moet ook een systematisch overleg zijn tussen de Vlaamse dienst en de douane, vooral met de regionale diensten van de douane. De focus ligt dus op praktische samenwerking en informatie-uitwisseling. De douane kan in risicobeheer enkel werken met beschikbare informatie en bij doorvoer zonder overlading is die tamelijk summier. Acties inzake transit staan los van een eventueel formeel samenwerkingsinstrument.

De minister-president geeft aan dat het samenwerkingsprotocol met de federale overheid sinds 2016 op de agenda staat, maar dat er sprake is van een bevoegdheidsprobleem. Het is wachten tot het federale politieke niveau is ingewerkt om dat op te nemen. Men wil vooral focussen op het operationele, een structureel overleg met de operationele handhavingdiensten en een bijwerking van het document 'Instructievergunningen' van de douane, zodat de controletaken van douaneambtenaren worden vergemakkelijkt.

Het digitale loket moet zorgen voor een efficiëntere en effectievere communicatie met de douane. De minister-president wil de systemen aan elkaar koppelen, wat niet alleen een engagement vereist, maar ook een bijhorend budget bij de douane. Dat moet bekeken worden in overleg met de federale overheid. Vlaanderen heeft daar alvast budgetten voor uitgetrokken.

Wat de sensibilisering betreft, verwijst de minister-president opnieuw naar de schriftelijke vraag van Joris Nachtergaele. Er lopen gesprekken tussen de Vlaamse dienst en de vertegenwoordigers van de logistieke dienstverleners, zoals expediteurs en scheepsagenten. De basis daarbij is de toegang tot informatie. Dienstverleners hebben immers zelden of nooit een rol met betrekking tot goederen aan boord. Daarom moet er gefocust worden op vervoerders, zoals de rederijen.

Minister-president Jambon oordeelt dat het niet de opdracht van zijn dienst kan zijn om een benchmark rond doorvoercontrole in andere landen uit te voeren, zoals het VVI heeft gedaan in 2013. Het doorvoerregime in het Wapenhandeldecreet is gebaseerd op de aanbevelingen uit dat benchmarkrapport van het VVI. Nederland was in dat rapport het enige onderzochte land met een algemene meldingsplicht. Na 2008 heeft in Nederland geen enkele dergelijke melding nog tot een ad-hocvergunningplicht geleid.

Bij de optimalisatie van het huidige decreet in 2017 heeft een evaluatie van de algemene meldingsplicht plaatsgevonden. De minister-president wijst erop dat toen werd besloten dat de algemene meldingsplicht disproportioneel was in het licht van een duidelijke keuze om transits enkel gericht te controleren. Met het oog daarop werden de volgende maatregelen genomen: een vergunningsplicht voor de geïsoleerde gevallen, een meldingsplicht voor de betrokken partijen bij een redelijk vermoeden en de mogelijkheid voor de dienst om zelf een vergunningsplicht op te leggen als de dienst over informatie beschikt. Dat was toen ook het voorstel van het VVI. In 2017 was dus al duidelijk dat een algemene meldingsplicht de compliance burden van de betrokkene verhoogt, terwijl het doel net is om die te verminderen. Er moet ook worden gekeken naar de ruimere impact om de proportionaliteit te bepalen. De gevallen die men wil detecteren, zijn immers uitzonderlijk. Bovendien is het allerm minst zeker dat een algemene meldingsplicht de handhaving van de ad-hocvergunningsverplichtingen verbetert. Hij verwijst hiervoor opnieuw naar Nederland. Het VVI gaf al aan dat bij geen van de 1300 transitmeldingen in 2019 een ad-hocvergunningsplicht werd opgelegd. De minister-president is er dan ook van overtuigd dat de gekozen methode in het Wapenhandeldecreet de juiste is: een brede rechtsbasis, die toelaat om op te treden als er informatie is. Men zal proberen om op alle niveaus de basis van informatie te vergroten, zonder bijkomende verplichtingen.

De online databank op de website van EDEO wordt een publieke databank, waar iedereen toegang toe zal hebben. De minister-president geeft mee dat de databank een belangrijke verwezenlijking is van de evaluatie van het gemeenschappelijke EU-standpunt over wapenuitvoer. Die werd in de COARM-werkgroep met Vlaams penhouderschap gerealiseerd. Omdat een EU-jaarverslag als een pdf-bestand niet gebruiksvriendelijk bleek, komen de cijfertabellen uit de vroegere pdf-bestanden nu in een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke databank, die op 26 oktober 2020 is gelanceerd.

De Vlaamse dienst heeft aan het Benelux-secretariaat de vraag gesteld tot mogelijke bijstand over de juridische situatie van het vrije verkeer en de toepassing ervan op de overbrenging van strategische goederen en op het juridische en beleidsmatige verschil in benadering tussen de drie landen. De minister-president stipt aan dat die analyse momenteel loopt en dat men dus nog niet in de overlegfase zit. Een decretaal initiatief is dus ook nog niet aan de orde.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Joris NACHTERGAELE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ASV	Antwerpse Scheepvaartvereniging
ATT	Arms Trade Treaty
Benelux	België, Nederland, Luxemburg
COARM	Conventional Arms Export
DCSG	Dienst Controle Strategische Goederen
EDEO	Europese Dienst voor Extern Optreden
EU	Europese Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
IOBIW	Interfederaal overlegcomité ter bestrijding van de illegale wapenproductie en -handel
LEOM	Licensing and Enforcement Officers Meeting
VN	Verenigde Naties
VVI	Vlaams Vredesinstituut